

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN G. MEITANI G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Primul Rege al României a murit.

Carol I a închis ochii pentru vecie, în castelul Său dela Sinaia, azi, Sâmbătă 27 Septembrie 1914, la orele 5,45 dimineața.

Tot neamul românesc este în doliu, căci înțeleptul și gloriosul Rege dispare în momente grele pentru țara noastră, pe care El a știut să o conducă în vreme de război la victorie, iar în timp de pace s'o facă să propășească pe toate căile.

Iată ce prevede Constituțiunea în dureroasa situație în care ne găsim:

Art. 85.— La moartea Regelui, Adunările se intrunesc chiar fără convocațiune, cel târziu 10 zile după declararea morței.

Art. 86.— Dela data morței Regelui și până la depunerea jurământului a succesorului său la Tron, puterile constituționale ale Regelui sunt exercitate, în numele poporului Român, de miniștrii întruniți în consiliu și sub a lor responsabilitate.

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Gheorghe Homoș cu Petre Țăranu și alții. — *Secțiunea II:* Casa Centrală a Băncilor populare cu Preotul V. Oniceanu și altu.

Curtea de apel din Galați, secțiunea III: Gheorghe M. Căndea și alții cu dr. O. Blazian.

Judecătoria ocolului rural Zătreți-Vâlcea: Ioana Gearoabea cu Maria Copoeru și alți.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Tribunalul civil din Arlon (Belgia).* — Observațiune de d-i profesor D. Alexandresco.

Băncile populare în împrejurările de acum de d-l Ion N. Tănăsescu, judecător, Novaci-Gorj.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 27 Mai 1914

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Gheorghe Homoș cu Petre Țăranu și alții

SUCCESIUNE. — DREPT SUCCESORAL. — FACULTATEA DE A ACCEPTA SAU DE A RENUNȚA. — PRESCRIPTIUNE.
SUCCESIUNE. — RENUNȚARE. — PRESCRIPTIUNE — ART. 700 C. CIV.

1° Facultatea de accepta sau de a renunța la o succesiune, nu este decât dreptul succesoral însuși care, ca orice drept în genere, se stinge prin prescripțiune.

2° Prescripțiunea prevăzută de art. 700 c. civ., fiind extinctivă și făcând pe succesibil străin de succesiune, urmează că efectele ei sunt dobândite numai prin simplul fapt al tăcerii succesibilului timp de 30 de ani, independent de orice posesiune urmată contra lui din partea celui interesat să opună această prescripțiune.

No. 307. — Respins recursul făcut de Gheorghe Homoș contra sentinței No. 148 din 1913, a tribunalului Bacău, în proces cu Petre Țăranu și alții.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Gr. Ștefănescu.

S'au ascultat: d-l avocat Gheorghian, pentru recurent, în desvoltarea motivului de casare; d-l avocat P. Poni, pentru intimați, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare trase din greșita interpretare a art. 700, violare de lege și exces de putere.

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că recurentul G. Homoș, a chemat în judecată pe Ștefan Țăranu și Ana Ștefan Țăranu, ambii decedați și reprezentați prin succesorii lor Petru Țăranu și Maria St. Covaci, pentru revendicarea unui pământ de două hectare și 86 arii, cu care a fost improprietărit la 1864 autorul său Ianuș Homoș;

Că tribunalul, în apel, a respins acțiunea pe motiv că dela deschiderea succesiunii lui Ianuș Homoș, a cărui avere se revendică, până la introducerea acțiunii, au trecut mai mult de 30 de ani, în care timp recurentul, în calitate de moștenitor, a stat în inacțiune și n'a reclamat dreptul său așa că acest drept s'a stins prin prescripțiune, conform art. 700 din codul civil;

Având în vedere că recurentul susține că art. 700 cod. civil, nu este aplicabil în speță, pentru că intimații în recurs nu pot invoca în favoarea lor o posesiune de 30 de ani, din cauză că, fiind de naționalitate ungară, nu pot dobândi pământ rural prin prescripțiunea de 30 de ani;

Considerând că, facultatea de a accepta sau de a renunța la o succesiune, nu este decât dreptul sucesoral însuși care, ce orice drept în genere, se stinge prin prescripțiune;

Că prescripțiunea prevăzută de art. 700 c. civ., fiind estinctivă și făcând pe succesibil strein de succesiune, urmează că efectele ei sunt dohândite numai prin simplul fapt al tăcerii succesibilului timp de 30 de ani, independent de orice posesiune urmată contra lui din partea celui interesat să opue această prescripțiune;

Că astfel fiind, chiar în ipoteza susținută de recurent că intimații, fiind de naționalitate streină, n'ar putea dobândi pământ rural prin lungă posesiune, ei pot totuși opune recurentului prescripțiunea dreptului acestuia de a mai reclama averea sucesorală în litigiu și tribunalul judecând astfel a făcut o bună aplicațiune în speță a art. 700 c. civ., și n'a comis nici un exces de putere;

Că, de aceea, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive respinge.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 7 Mai 1914

Președința d-lui El. G. Economu, consilier

Casa Centrală a Băncilor populare cu Preotul V. Oniceanu și altu

PARTE CIVILĂ. — INculpAȚI. — SENTINȚĂ DE ACHITART. — RECURS. — NEADMISSIBILITATE. — ART. 4 PR. PEN.

Partea civilă nu este în drept a cere anularea unei sentințe decât numai în ceea ce o privește, căci, după art. 4 din procedura penală, acțiunea pentru aplicarea pedepselor se exercită numai de funcționarii publici cărora este încredințat prin lege acest drept, iar nu și în ceea ce privește dispozițiunile relative la pedeapsă sau achitație.

No. 1225. — Respins recursul făcut de Casa Centrală a Băncilor populare, contra sentinței tribunalului Tulcea, No. 1060 din 1913.

S'au ascultat: d-l avocat Axente, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l procuror M. Vidrașcu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 17 din legea băncilor populare. Deși tribunalul Tulcea, constată că preotul Oniceanu, în calitate de președinte al Băncii populare din comuna Regele Carol, și-a însușit suma de 563 lei, bani 90, dela diferiți debitori ai băncii, fără a o face venit băncii, totuși îl achită pe motiv că nu a avut însărcinare de a face asemenea încasări și că delictul comis de d-sa ar fi un abuz de încredere față de debitorii băncii cari au aceeași calitate de debitori ai băncii ca și mai înainte de plata sumelor. Tribunalul judecând astfel interpretează greșit art. 17 din legea băncilor populare, întrucât orice administrator care măneste banii băncii și face încasări în numele ei, în această calitate însușindu și sume destinate de debitorii băncii a fi vărsate în casa ei, comite delictul de delapidare, de oarece sumele odată plătite în mâinile unui administrator al băncii sunt bine plătite, debitorii sunt considerați ca achitați față de bancă, nemai putând fi urmăriți pentru sumele plătite, ci singur administratorul băncii devine debitor față de bancă, cu aceste sume pe care pe nedrept și le-a însușit, comițând astfel delictul de delapidare“.

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că preotul V. Oniceanu și Andrei I. Marcu, au fost achitați de delictul de delapidare de bani publici, prevăznt de art. 17 din legea băncilor populare ce li se impută că au săvârșit, primul în calitate de președinte, iar cel de al doilea în calitate de casier-contabil al băncii populare «Sf. Nicolae» din satul Regele Carol;

Considerând că partea civilă nu este în drept a cere anularea unei sentințe decât numai în ceea ce privește, căci după art. 4 din procedura penală, acțiunea pentru aplicarea pedepselor se exercită numai de funcționarii publici cărora este încredințat prin lege acest drept, iar nu și în contra acelor relative la pedeapsă sau achitare;

Considerând că, în speță, motivul invocat de Casa centrală a băncilor populare ca parte civilă, se referă la modul cum instanța de fond a interpretat și aplicat legea, în ce privește dispozițiunile relative la interesele sale civile, interese care nu i-au fost atinse, întrucât tribunalul constată în fapt, pe temeiul declarațiunilor făcute atât de reprezentantul băncii «Sf. Nicolae», cât și de reprezentantul Casei centrale, că inculpații au achitat sumele de bani pentru care formulase pretențiuni civile;

Că așa fiind, acest motiv de casare urmează a fi respins din acest punct de vedere.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEM I

Audiența dela 10 Septembrie 1914

Președința d-lui Corneliu Botez, consilier

Gheorghe M. Căndea și alții cu dr. O. Blazian

SUCCESIUNE. — SEZINĂ. — MOȘTENITORI NEREZERVATARI. — TRIMITERE ÎN POSESIUNE. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — ART. 653 AL. 2 C. CIV.

ACȚIUNE ÎN REZILIERE. — ACT DE POSESIUNE. — MOȘTENITOR NEREZERVATAR. — TRIMITERE ÎN POSESIUNE. — ART. 653 AL. 2 C. CIV.

1° Potrivit art. 653 al. 2 c. civ., moștenitorii nerezervatari neputând intra în posesiunea moștenirii decât cu învoirea justiției, urmează că deși aceștia au proprietatea moștenirii, nu pot exercita acte de posesiune mai înainte de a fi trimiși în posesiune de către justiție.

2° Acțiunea în rezilierea unui contract de arendare pe motiv că arendașul s'a abătut dela clauzele stipulate în contract, având de scop tocmai de a pune pe reclamant în posesiunea lucrului arendat, constituie un act de posesiune iar nu de conservare, astfel că nu poate fi intentată de către un moștenitor nerezervatar, fără ca acesta să fie trimis în posesiunea averii de către justiție.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Gheorghe M. Căndea, Gheorghe Cr. Purdel, Năstase M. Căndea și Badiu Chr. Purdel din R. Sărat, contra sentinței civile a tribunalului R. Sărat No. 187 din 25 Iunie 1914, prin care a fost admisă acțiunea intentată contra numiților de dr. O. Blazian tot din R. Sărat, și s'a declarat reziliat cu începere dela 1 Septembrie 1914 contractul de arendarea moșiei „Coadă Epei” din comuna Jidenii acel județ, intervenit între Ecaterina G. Lupan, acum defunctă, ca proprietară și apelanți ca arendași ai zisei moșii;

Având în vedere concluziile părților;

Având în vedere că intimatul dr. Blazian a intentat acțiunea sa contra apelanților, în calitate de uzufructuar testamentar al defunctei sale soții Ecaterina Lupan pe motivele: că n'au îngrijit ca hotarele moșiei să nu fie încălcate, că au schimbat situația drumurilor ce existau pe moșie, că au schimbat destinația moșiei subarendând-o în parte și că n'au cultivat sistematic locurile de cultură, toate acestea în contra clauzelor [expresse ale contractului de arendare;

Având în vedere că, atât la prima instanță, cât și în apel, apelanții au invocat ca prin motiv, pe care tribunalul omite a-l discuta, că intimatul intențând acțiunea în reziliere, în calitate de executor și uzufructuar testamentar, nu putea să aibă exercițiul acestei acțiuni, întrucât n'a obținut încă dela justiție trimiterea sa în posesiunea succesiunii, că la acest fine de neprimirea acțiunii, intimatul opune că acțiunea în reziliere constituind un act de conservare, era în drept să o exercite și înainte de îndeplinirea acestei formalități;

Având în vedere că, e necontestat în fapt că intimatul este executor testamentar și uzufructuar testamentar al întregii averi imobiliare a fostei sale soții Ecaterina G. Lupan în temeiul testamentului autentificat de tribunalul Ilfov sub No. 20.577 din 16 Decembrie 1913 și că în această îndoită însușire n'a avut până în prezent trimiterea sa în posesiunea averii succesoriale;

Având în vedere că, conform art. 653 al. 2 din codul civil, moștenitorii nerezervatari nu pot intra în posesiunea moștenirii decât cu învoirea justiției, de unde reese că, spre deosebire de succesorii sezi-

nari cari sunt direct investiți cu acțiunile și drepturile defunctului, succesorii nerezervatari deși au proprietatea moștenirii, ca și aceștia, nu pot exercita acte de posesiune asupra ei, mai înainte de a fi trimiși de justiție în posesiune, în virtutea cărei trimiteri sunt investiți cu exercițiul acestor acte, că e neîndoios că a exercita o acțiune în justiție cu privire la drepturilor lor de moștenitori, în raport cu cei de al treilea, înseamnă în genere a face un act de posesiune, deci intimatul trebuia să fie posesor în sensul legii spre a putea intenta acțiunea sa în reziliere împotriva apelanților, nefiind prezumpt că a putut să aibă această calitate decât în virtutea trimiterii sale juridice în posesiunea moștenirii, cu efectul retroactiv ce legea acordă acestei măsuri;

Având în vedere că, nu se poate susține că acțiunea în rezilierea contractului de arendare pe motivele formulate de intimat ar constitui un act de conservare a moștenirii și nu de posesiune, care iar dispensă de efectuarea acestei forme, pentru că tocmai efectul acestei acțiuni, odată admise, e de a pune de fapt pe intimat în posesiunea însăși a imobilului succesoral arendat, ceea ce nu se poate concepe decât sub condițiunea de a avea și de drept exercițiul ei; că, din examinarea chiar a motivelor acțiunii de reziliere, mai sus expuse, cum e între altele cesionarea de către unul din arendași a drepturilor sale unei terțe persoane împotriva clauzelor contractului, se constată că faptele atribuite apelanților nu sunt de natură a fi legitimat pe intimat să intenteze acțiunea în reziliere, neintrând în categoria actelor de pură conservare, cum ar fi pierderea termenelor de opoziție și apel sau altele de această natură, care spre a nu fi primejduite prin trăgănire, ar putea îndreptăți pe un succesor nerezervatar să și exercite drepturile lui fără a mai aștepta îndeplinirea formelor de trimetere în posesiune, că, intimatul nici în calitatea sa de executor testamentar, în care calitate reprezintă pe defunctă, iar nu pe moștenitori, pentru aceleași motive nu putea exercita acțiunea în reziliere, întrucât prin obiectul ei se aplică la acte pe care nu le putea exercita decât numai în calitatea sa de succesor testamentar nerezervatar;

Că, dar, motivul invocat de apelanți fiind întemeiat și fiind inutil a mai examina celelate motive

de fapt, apelul lor cată a fi admis și a se reformă sentința tribunalului;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Corneliu Botez, admite apelul, etc.

Semnații: Corneliu Botez, V. Bălășescu, C. C. Vasiliu,
G. Sărățeanu.

JUDECĂTORIA OCOL. RUR. ZĂTRENI-VALCEA

Audiența dela 6 Iunie 1914

Judecător C. S. Băllan

Ioana Cearoșea Cu Maria Copoeru și alți

TĂINUIRE. — ABUZ DE ÎNCREDERE. — COMPETINȚA JUDECĂTORULUI DE OCOL. — ART. 54 ȘI 63 L. JUD. DE OCOALE.

TĂINUIRE. — RUDE DE SUS ȘI DE JOS. — NEEEXISTENȚA ACESTUI DELICT. — ART. 53 L. JUD. DE OCOALE.

1° După dispozițiunile art. 54, combinate cu 63 legea judecătoriilor de ocoale, judecătorul de ocol se poate investi cu judecarea unui fapt penal prin chiar actele de constatare întocmite de dânsul, însă când din actele dela dosar se constată și fapte penale care sunt de competența tribunalului de a le judeca, judecătorul de ocol, în asemenea împrejurări, urmează a judeca faptul penal care este de competența sa, iar pentru celalt fapt, care se constată din actele încheiate și aflate la dosar, că nu e de competența sa, urmează a-și declina competența și a înainta actele încheiate parchetului tribunalului local spre a sezisa instanța competente.

2° Fapta unor infractori de a tăinui obiecte provenite din furt sau din săvârșirea oricărei alte crime sau delict nu poate fi socotită ca delict de tăinuire, când tăinuitorii sunt părinții inculpatului.

Judecata,

Asupra prezentului proces penal pentru faptul de abuz de încredere săvârșit de inculpații Maria Ion C. S. Copoeru și Ion C. S. Copoeru, și de tăinuirea obiectelor însușite prin abuz de încredere, săvârșit de inculpații Ioana I Vasilescu și Ionița Vasilescu;

Având în vedere actele dela dosar, debaterile urmate și declarațiunile martorului ascultat sub prestate de jurământ, din care se constată în fapt că

inculpații Maria și Ion C. S. Copoeru, prin ademeniri și promisiuni convingând pe reclamantă a-i da în păstrarea lor mai multe obiecte până vine soțul reclamantei din mobilizare, obiecte între cari o scoarță așternut, pe care ziceau ei, le vor păstra mai bine până la întoarcerea soțului reclamantei; aceasta s'a înduplecat și i-a dat câteva lucruri din casă, pe care inculpații la întoarcerea din mobilizare a soțului reclamantei tăgăduesc că le-ar fi primit în păstrare.

Dați în judecată și mergând a se face cercetări se găsește de jandarm că o scoarță așternut din obiectele ce le primise inculpata o dusese la mama ei Ioana I. Vasilescu, inculpată și ea, și că chiar în momentul când jandarmul intra pe poartă la ei să facă cercetări, Ioana I. Vasilescu asvârlea pe fereastră în grădina casei acea scoarță așternut, pe care jandarmul cu reclamantul imediat s'au dus și au ridicat acea scoarță, pe care recunoscând-o reclamantul i-a restituit-o sub luarea de dovadă;

Având în vedere că, faptele așa precum se arată mai sus, se constată din actele încheiate la primele cercetări, complectate cu instrucția făcută de d-l judecător al ocolului Zătreni și cu însuși faptul flagrant al asvârlirii așternutului sustras pe fereastră în momentul când venea jandarmul a face cercetări;

Având în vedere, deci, că ceea ce urmează a se judeca sunt două categorii de infracțiuni: abuzul de încredere săvârșit de infractori Maria și Ion C. S. Copoeru și delictul de tăinuire săvârșit de mama infractoarei Maria Ion C. S. Copoeru, anume Ioana I. Vasilescu, delict care după codul penal, unul, abuz de încredere e de competența tribunalului, iar al doilea tănuirea e de competența judecătoriei;

Având în vedere că, după dispozițiunile legii jud. de ocoale, aceste jurisdicțiuni judecă faptele penale ce sunt de competența lor, însă când din actele din dosar se constată și fapte penale care sunt de competența tribunalului de a le judeca, judecătorul de ocol în asemenea împrejurări urmează să judece faptul care este de competența sa, iar pentru cel alt fapt, care se constată încă din actele de la dosar că s'a mai comis, și care fapt nu este de competența sa, judecătorul de ocol urmează a-și declina competența și a înainta actele încheiate parchetului trib. local, spre a se sezisa instanța competentă de a judeca acest fapt. (Cas. II. deciz. pen. No. 2806 din 29 Noembrie 1913);

Că, astfel fiind, această judecătorie urmează a se pronunța numai asupra culpabilității tăinuitorilor Ioana și I. Vasilescu, mama și tatăl inculpatei Maria Ion C. S. Copoeru;

Având în vedere însă, dispozițiunile art. 53 al. 3 cod penal după care „rudele de sus și de jos, bărbatul și muierea, frați și surorile nu se socotesc tăinuitori“;

Că, astfel fiind, și cum în speță se constată că tăinutorii Ioana și Ion Vasilescu sunt chiar părinții inculpatei Maria Ion C. S. Copoeru, fapta lor de a tănuii obiecte ce provin din furt sau din săvârșirea veri cărei alte crime sau delict — în speță din abuz de încredere — ne putând fi socotită ca delict de tănuire, acești infractori deci nu pot fi pedepsiți și ca atare inculpații Ioana și Ion Vasilescu urmează a fi achitați;

Având în vedere că, din actele din acest dosar se mai constată elemente de culpabilitatea și a infractorilor Maria Ion C. S. Copoeru și Ioan C. S. Copoeru, contra căror sunt probe că au săvârșit faptul prevăzut și pedepsit de art. 323 cod penal, care ne fiind de competența acestei judecătorii, urmează să ne declinăm competența și a înainta dosarul onor parchet al trib. Vâlcea spre a sezisa instanța competentă.

Pentru aceste motive, achită pe inculpații Ioana și Ion Vasilescu și declină competența a judeca faptul de abuz de încredere, etc.

Semnăt: C. S. Ballan

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN ARLON (BELGIA)

Audiența dela 1 Noembrie 1913

PRESCRIPTIE — INVOCAREA EI PENTRU PRIMA OARĂ ÎNAINTEA CURȚEI DE TRIMILERE, ÎN URMA CASĂREI. — ART. 2224 C. FR. (1842 C. CIV. ROM.).

Prescripția nu poate nici odată fi propusă înaintea Curții de casație. Ea poate însă fi propusă pentru prima oară înaintea instanței de trimitere, dacă decizia pronunțată în ultim rezort a fost casată, și dacă părțile n'au renunțat la acest mijloc de apărare.

(Din *Belgique judiciaire*).

Observațiune. — Este știut că prescripția, ca și autoritatea lucrului judecat ¹⁾, nu poate fi invocată de cât înaintea instanțelor de fond, fie în prima instanță, fie în a doua instanță (art. 1842).

Ea nu poate însă niciodată să fie invocată pentru prima oară, în materie civilă și comercială ²⁾ înaintea Curței de casație, întrucât această instanță supremă nu este, după organizarea noastră judecătorească, un al treilea grad de jurisdicțiune ³⁾.

De câte ori decizia pronunțată în ultim resort a fost casată, părțile pot însă să invoace pentru prima oară prescripția înaintea instanței de trimitere, dacă ele n'au renunțat la acest mijloc de apărare ⁴⁾.

Este, în adevăr, de principiu că înaintea unei instanțe de trimitere, sezistată prin casarea unei decizii judecătorești, părțile își păstrează dreptul nu numai de a repune vechile lor concluzii, dar de a se întemeia și pe mijloace nouă, scoase fie din fapte îndeplinite mai în urmă, fie din hotărâri sau decizii pronunțate în urma deciziei casate, destul fiind ca obiectul cererii făcută din capul locului să nu fie schimbat ⁵⁾.

Astfel fiind lucrurile, nu mai încapе îndoială că prescripția, care n'a fost invocată nici în prima instanță, nici în a doua instanță, poate fi propusă pentru orîma oară înaintea instanței de trimitere în urma intervenirei unei deciziuni de casare a primei hotărâri.

D. Alexandresco

1) Cpr. Cas. rom. Bult. 1906, p. 500; Cas. fr. Sirey, 1902. 1. 265. Vezi tom. VII al Coment. noastre. p. 454 și p. 630, nota 6.

2) Zicem: în materie civilă și comercială, pentru că, în materie represivă, judecătorii, chiar acei ai Curței de casație, sunt datori a invoca prescripția din oficiu, întrucât acest mijloc de apărare interesează ordinea publică, nefiind permis unui particular de a se supune unei pedepse de care este liberat. Vezi tom. IV, partea II al Coment. noastre (Testamentele) p. 589 (ed. a 2-a) și tom. XI (*Prescripția*), p. 68 precum și numeroasele autorități citate acolo în nota 3; Planiol, II, 686; Adan, *Cours de droit civil*, II, 3531. p. 736; Tanoviceanu, *Curs de procedură penală*, 270, p. 179 și toți autorii, afară de Vazeille, *Tr. des prescriptions*, I, 337, p. 391 (ed. din 1832).

3) Cas. rom. Bult. 1898, p. 382; Bult. 1900, p. 773 și multe alte autorități citate în tom. XI al Coment. noastre, p. 72, nota 2.

4) Vezi C. Besançon, D. P. 89. 2. 227 și numeroasele autorități citate în tom. XI al Coment. noastre, p. 72, nota 3.

5) Cas. fr. *Dreptul* din 1914, No. 50. p. 400.

Băncile populare în împrejurările de acum

Ce ar trebui să facă. — Un procedeu de executare greșit, păgubitor datornicilor săteni

Împrejurările de grea cumpănă prin care trecem și care ne fac să privim cu mare îngrijorare ziua de mâine, au avut o puternică înrăurire asupra întregii noastre vieți, sub toate manifestările ei, și mai ales asupra vieții economice, care a început să fie bătută de o criză, care cu timpul poate să aducă puternice sguđuri liniștei în țară, liniște de care acum mai mult ca oricând avem atâta nevoie, căci fără ea desigur că nu putem aștepta cu toată tăria sufletească acea clipă hotărătoare a acelu viitor național, plămădit în inimile calde a milioane de români, viitor care începe să se contureze, să ia o formă mai bine definită.

Se știe că pentru a preîntâmpina criza, cu toate urmările ei nenorocite, guvernul a intervenit pe lângă instituțiunile financiare ca, prin prelungiri de termene, prin preschimbări de polițe sau orice alte acte de creanță, să păsuiască pe datornicii cari nu pot să plătească în aceste timpuri anormale.

Nu știu dacă această intervenire s'a făcut și pe lângă Casa centrală a Băncilor populare de oarece, după câte știu, nici o bancă populară nu vrea să mai păsuiască pe datornicii săi, cărora le protestează polițele și se investesc cu formula executorie actele de împrumut, făcute sub formă autentică, și sunt executate de către perceptorii fiscali, fără ca aceștia să încuviințeze termene de urmărire mai îndepărtate, interesul fiind tocmai de a i executa cât mai repede pentru a-și încasa remizele cari li se cuvin. De asemenea condicile de sorociri ale judecătorilor sunt ca niciodată pline de procese cambiale de ale Băncilor populare și această grămădire de procese nu se datorește decât numai faptului că Băncile populare nu vor să mai încuviințeze nimănu preschimbări de termene.

La țară, ca și la orașe, bătute tot aceeași criză, aceeași lipsă de bani și prin urmare, pentru aceleași motive, ar fi nevoie ca să se intervină și pe lângă Băncile populare ca să fie mai îngăduitoare cu datornicii lor, cari mai toți sunt țărani și să le încuviințeze termene mai lungi de scadență.

Este adevărat că nici n'ar fi nevoie de această in-

tervenire, dacă Băncile populare și-ar fi înțeles adevărata lor menire; dar ele, în înjghebarea lor realistă, materialistă de astăzi, lipsite de acel avânt pe care nu-l poate da decât concepția idealistă a unei adevărate mișcări cooperative, sunt în viața economică a satelor noastre niște adevărate bănci comerciale de speculă negustorească, lipsite de orice ideal înalt, de orice tendință de ridicare economică, morală și culturală a săteanului nostru. Idealul lor este idealul conducătorului sau conducătorilor, cari nu se gândesc decât cum să se îmbogățească fără muncă, cum să se cățare prin toate mijloacele de grumazul țăranilor, ca de acolo din înălțime, transformați din apostoli fățarnici în adevărați despoți, să le comande, să-i ducă unde vor ca pe o turmă inconștientă de vite.

Apostolatul rentează bine la țară, el este pârghia de ridicare a multor nulități, care lipsite de orice valoare, s'ar pierde în vălmășagul orașelor. Ceeace spun este trist dar adevărat și o spune unul care, prin felul profesiei sale, prin statul la țară mai mult de 10 ani, a putut pătrunde în viața intimă a satelor și o spune unul care acum 10—14 ani, sub stăpânirea celor mai curate și mai calde simțimânte, ca student a pus temelia multor bănci populare prin județele Iași, Vaslui, Roman, Neamț, Ilfov și Argeș. Ce visuri îmi făuream atunci de băncile populare, singurile în cari vedeam mântuirea țăranului, și ce crudă amărăciune simt astăzi în suflet când văd povârnișul pe care se vor probuși țăranii tocmai prin mijlocirea acestor bănci populare, căci numai prin ele ei vor sărăci, vor cădea în neagră robie.

Aceste bănci primejdioase trebuie să piară din viața satelor noastre și să se înființeze numai bănci sistem Reiffeisen, pe cari noi civilizații de români le-am găsit atât de bine, atât de cinstit înjghebate la salvaticii din Cadrilaterul nostru.

Și numai astfel apostolii, aceste animale de pradă vor pieri dela țară ca un vis urât, căci trebuind să servească fără plată, cum se cere în astfel de bănci, ei nu se vor mai putea îmbogăți fără muncă și nu vor mai putea îngenuhia pe fratele țăran, vor pieri, se vor duce ca sa cadă ca un blestem deasupra orașelor, unde propovăduind desigur iarăși vre o credință nouă, poate tot cooperativa, vor da mult de lucru poliței, justiției țarei, și numai astfel pierind ei

din mijlocul țăranilor, aceștia singuri, prin propriile lor puteri, vor putea prin aceste bănci populare, să se ridice din toate punctele de vedere: economic, social, moral și cultural.

Numai astfel țăranul se va ridica deasupra nevoilor, ajungând a fi liber în țara lui liberă și neatârnată, pe care va ști s'o iubească mai cu drag cu toată sinceritatea sufletului său curat, jefindu-se pentru ea, în clipe de primejdie sau când va suna ceasul înfăptuirii aceluia ideal de strângere la un loc, sub sfântul nostru steag tricolor, a tuturor Românilor de pretutindeni.

Tot în acest articol găsesc nimerit prilejul de a discuta o chestiune de drept, care deslegată, așa după cum trebuie și după cum reese din anumite texte categorice de lege, va fi de mult folos datornicilor Băncilor Populare, țăranilor, luptătorilor de mâine, mai ales în aceste clipe, în care prin forța lucrurilor simt nevoie de acordări de termene mai lungi.

Este adevărat că toate Băncile Populare procedează într'un mod greșit, nelegal, în executarea tuturor actelor lor de creanță, care se execută numai de către percepții fiscale.

Această procedură este cu totul nelegală, de oarece percepții nu pot să execute de cât anumite acte de creanță și Băncile Populare desigur în mod intenționat interpretând greșit anumite articole, au generalizat această procedură în materie de executare.

Să lămuresc. Din categoria art. 13 și 36 din legea Băncilor Populare și art. 1 din regulamentul pentru aplicarea acestor articole reese destul de lămurit că datornicii Băncilor Populare sătești se vor executa după dreptul comun și, în mod excepțional, se vor executa, potrivit legii pentru urmărirea veniturilor Statului, numai în două cazuri și anume: 1) când datoria este constatată printr'o hotărâre judecătorească; și, 2) când datoria este constatată printr'un act autentificat și derivă din împrumuturi pe amanet sau fără amanet, contractate iarăși direct la bancă.

Prin urmare, percepții execută numai acele hotărâri judecătorești și acte de creanță autentice, când împrumuturile s'au făcut deadreptul la bănci, adică când datornicii au primit dela aceste bănci banii, cu care se împrumută. Aceste articole sunt atât de

clare, atât de ușor de înțeles încât se poate spune că nici odată n'ar putea fi primitoare de două înțelesuri și cu toate astea Băncile populare, printr'o interpretare greșită, care nu le este îngăduită, procedează cu totul nelegal în executarea creanțelor lor, mai toate constatate prin cambii.

Las la o parte critica serioasă, pe care toți economiștii o aduc acelei Bănci populare, care au introdus la sate cambiile cu termenele lor scurte de 2—3 luni, termene cari nu convin agricultorilor, de oare ce procesul producției domnește în exploatarea pământului mult mai mult decât aceste 2—3 luni, cari își au rațiunea de a fi numai în întreprinderile industriale, termene cari fac ca aceste cambii să ajungă a fi o armă primejdioasă, întrebuițată în specularea neștiinței și neprevederii plugarilor, care fac ca un asemenea credit să însemneze pentru ei o nefârșită primejdie, sabia lui Damokles de asupra capetelor lor.

Lăsând la o parte toate acestea, cari desigur ar trebui ținute în seamă la o viitoare modificare a legii Băncilor populare, vreau să arăt modul greșit, nelegal cum se execută hotărârile date în temeiul acestor cambii.

Se știe că înscrisul solemn care se numește cambie, este de două feluri: 1) când cuprinde obligațiunea de a face să se plătească, ea se mai numește și poliță sau trată și într'însa sunt trei persoane: un trăgător, un beneficiar și un tras; și 2) când cuprinde obligațiunea de a plăti, se mai numește bilet la ordin, în care figurează numai două persoane: un emitent și un beneficiar.

Biletele la ordin au ajuns astăzi în Băncile populare să fie aproape singurile acte doveditoare de împrumuturile care se fac la aceste bănci. Cât timp în aceste bilete la ordin figurează banca ca beneficiară, chiar și în cazul când ar exista și un avalist, executarea hotărârilor date în temeiul acestor bilete la ordin, trebuie și e legal să se facă prin percepții fiscale întru cât datoria, după cum se vede chiar în aceste înscrisuri, este contractată direct la bancă.

Lucrurile însă se schimbă de îndată ce în biletul la ordin figurează ca beneficiară o altă persoană decât banca, iar aceasta figurează ca giratară, în urma unuia sau mai multor giruri, căci atunci se vede că

această persoană a împrumutat, a numărat banii, iar nu banca și că în urmă dânsa sau alți giranți au transmis proprietatea acestui bilet la ordin băncii, în care caz ea sau ceilalți, devenind giranți, rămân solidari răspunzători de plată la scadență către bancă. Am observat că toate Băncile populare se folosesc numai de aceste bilete la ordin, în care ele nu figurează niciodată ca beneficiare ci întotdeauna ca giratare, ca simple cumpărătoare.

Puțin importă motivul care le determină să se folosească numai de asemenea înscrisuri. Ei bine, în acest caz, potrivit rânduelilor articolelor 13 și 36 din legea Băncilor populare, executarea hotărârilor date în virtutea unor asemenea bilete la ordin, trebuie să se facă numai după dreptul comun și nici de cum după legea de urmărire a veniturilor Statului. Și cu toate astea toate Băncile populare execută aceste hotărâri prin percepții fiscale, după această din urmă lege, nesocotind, sfidând astfel texte categorice de lege.

De aceea, cred că guvernul ar fi bine ca în aceste împrejurări grele, prin care trecem, în interesul țaranilor noștri mai mult exploatați decât ajutați în ridicarea lor economică, să ia toate măsurile pe care le va crede de cuviință, intervenind în același timp pe lângă Casa centrală a Băncilor populare, ca dânsa să atragă luarea aminte a acestor bănci în ceea ce privește prelungirea termenelor de plată și să mai intervină pe lângă d-l ministru de finanțe ca d-sa, prin administrațiile financiare, să dea ordin tuturor percepțiilor din țară ca dâșii să nu mai execute dintre hotărârile depuse spre executare de către Băncile populare, decât pe acelea care sunt date în virtutea biletelor de ordin, în care ele singure figurează ca beneficiare, rămânând ca celelalte hotărâri să se execute după dreptul comun, în care caz executarea se va face prin tribunale sau judecătorii de ocoale, care înțelegându-și astfel chemarea, ne mai așteptând încasarea de remize ca percepții, vor putea prin acordări de termene de urmărire mai îndepărtate să păsuiescă pe datornicii țărani, cari mâine poate pe câmpul de luptă vor fi încununați cu laurii biruinței spre mărirea și fericirea scumpei noastre Români.

Ion N. Tănăsescu
Judecător, Novaci-Gorj.